

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 223/2019-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Marekom Parom, advokátska kancelária, Šancová 48, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd, ako aj čl. 47 ods. 2 a čl. 49 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo V 12/2016 a jeho uznesením zo 14. decembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. apríla 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED],

pojednávani, ako aj v rozsudku neboli uvedené dôvody tohto konania. V odvolaní ďalej namietal, že špecializovaný súd sa nezaoberal ani objektívnymi skutočnosťami, ktoré narúšajú vierohodnosť svedkov – tzv. „kajúcnikov“, argumentoval ustálenou súdnou praxou, podľa ktorej sú výpovede spolupracujúcich osôb síce dôležitým a legitímnym prostriedkom dokazovania, avšak s ohľadom na skutočnosť, že tieto osoby vypovedajú výhradne sledujúc vlastné záujmy a vlastný prospech, vyvolávajú ich výpovede konkrétne špecifické otázky o ich spoľahlivosti a vierohodnosti, na ktoré musia všeobecné súdy reagovať a poskytnúť primeranú odpoveď.

4. Spolu s dôvodmi odvolania predložil sťažovateľ aj návrh na výsluch svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí boli v čase po vynesení rozsudku špecializovaného súdu zadržaní a následne prevezení na územie Slovenskej republiky, čím sa ich výsluch stal možným. V rámci verejného zasadnutia o odvolaní predložil sťažovateľ aj listinné dôkazy, a to kópiu dohody o vine a treste medzi prokurátorom a svedkom [REDAKOVANÉ] z 22. februára 2016, ako aj list vlastníctva č. [REDAKOVANÉ] deklarujúci výkon exekúcie na nehnuteľnosť [REDAKOVANÉ] podliehajúcu zaisteniu majetku na základe uznesenia prokurátora zo 16. mája 2014.

5. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 14/2015 z 2. marca 2016 bol podľa § 321 ods. 1 písm. d) a ods. 3 Trestného poriadku rozsudok špecializovaného súdu zrušený vo výroku o vine v bode 3 a 4 rozsudku, ako aj vo výroku o treste. Zároveň bol sťažovateľ uznaný za vinného v bode 3 z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. c), i) a j) vo forme účasti podľa § 10 ods. 1 písm. c) starého Trestného zákona a v bode 4 zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) a b), ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. a) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a § 141 písm. a) Trestného zákona. Bol mu uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 24 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia. Zároveň mu bol uložený trest prepadnutia majetku, ale aj ochranný dohľad na tri roky s povinnosťou hlásiť sa po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody jedenkrát v kalendárnom týždni osobne u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v mieste trvalého pobytu.

6. Najvyšší súd v dôvodoch rozsudku konštatuje, že špecializovaný súd rešpektoval a dodržal všetky základné zásady trestného konania, pričom k vyhláseniu rozsudku dospel po bezchybnom procese. Jeho závery sú presvedčivo vysvetlené, nie sú nedôvodné ani arbitrárne. Výrok o vine je založený na presvedčivých dôkazoch, predovšetkým na výpovediach rozhodujúcich svedkov, a to [REDAKOVANÉ], svedka [REDAKOVANÉ] a svedka [REDAKOVANÉ], ktorých vierohodnosť nebola nijako spochybnená. Z ustanovenia § 264 Trestného poriadku, ale ani z iných ustanovení nevyplýva povinnosť súdu v zápisnici o hlavnom pojednávaní uviesť dôvody, pre ktoré neodstraňoval rozpory vo výpovediach, pričom podaným návrhom sa špecializovaný súd zaoberal a po zvážení ho zamietol. Vo vzťahu k návrhom na doplnenie dokazovania (predovšetkým výsluchom svedka [REDAKOVANÉ] a svedka [REDAKOVANÉ]) treba konštatovať, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s návrhmi obžalovaného na vykonanie dokazovania. Trest bol uložený po zmene právnej kvalifikácie za najprísnejší zo zbiehajúcich sa trestných činov, ktorým je trestný čin podľa § 295 ods. 5 Trestného zákona. Najvyšší súd však neuviedol bližšie právne úvahy týkajúce sa uloženého trestu a neuviedol ani pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností vedúcich k uloženému trestu.

7. Dňa 27. októbra 2016 podal sťažovateľ na špecializovanom súde proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 14/2015 z 2. marca 2016 dovolanie.

8. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo V 12/2016 zo 14. decembra 2017 doručeným 16. februára 2018 bolo dovolanie odmietnuté pre zrejmé nesplnenie dôvodov dovolania.

9. Podľa názoru sťažovateľa dovolacím uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho označených práv podľa ústavy, dohovoru a charty.

10. Namietané porušenie práva na výsluch svedkov podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru vidí sťažovateľ okrem skutočnosti, že o jeho dôkazných návrhoch nebolo formálne rozhodnuté (o čom sa podrobnejšie zmieňuje v ďalšom), práve

v tom, že tieto dôkazy neboli vykonané. V ustanovení čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru sú obsiahnuté dve základné práva, a to jednak právo „vypočuť svedka proti sebe“ a tiež právo „dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech“. Za normálnych okolností je rozhodnutie o potrebe a vhodnosti vykonať výsluch svedka na všeobecných súdoch. Návrh na výsluch svedka musí byť posudzovaný meradlom užitočnosti tohto dôkazu pre rozhodnutie a súdy nie sú povinné návrhu bez ďalšieho vyhovieť. V prípade, ak sa súd rozhodne návrh na výsluch svedka odmietnuť, musí svoje rozhodnutie riadne zdôvodniť. Najmä vo vzťahu k výsluchu svedka [REDACTED], ktorý mal byť podľa obžaloby jediným zadávateľom úloh a pokynov, a tým aj jediným priamym svedkom obžalobou predpokladaného konania vo všetkých štyroch bodoch obžaloby, nie je možné za žiadnych okolností konštatovať nadbytočnosť tohto dôkazu. Jeho nevykonanie je nezlučiteľné so spravodlivým súdnym procesom, ktorého integrálnou súčasťou je možnosť svedka vypočuť a klásť mu relevantné otázky. Treba uviesť, že najvyšší súd ako odvolací súd nerozhodol o dôkazných návrhoch sťažovateľa pred vynesením rozsudku a aj napriek návrhu prokurátora na ich zamietnutie sa tým nezaoberal. Z rozsudku krajského súdu nie je možné ustáliť relevantný dôvod odmietnutia týchto dôkazných návrhov, pričom toto pochybenie sa nenapravilo ani v dovolacom konaní. Pri zvážení okolností prípadu, keď svedok [REDACTED], ale ani svedok [REDACTED] nemohli byť kvôli ich úteku do zahraničia vypočutí, pričom neskôr boli zadržaní a dodaní na územie Slovenskej republiky v čase tesne po vynesení rozsudku špecializovaného súdu, a keď obaja vedia poskytnúť priame svedectvá k rozhodujúcim skutkovým okolnostiam (predovšetkým svedok [REDACTED]), ide o kľúčový dôkaz vzhľadom na to, že podľa predpokladu obžaloby mal byť svedok [REDACTED] jedinou osobou, ktorá so sťažovateľom komunikovala priamo a ktorá mu priamo zadávala pokyny na účasť na skutkoch, resp. na ich vykonanie. Práve porovnanie významu výpovede týchto svedkov v spojení s relatívnou jednoduchosťou zabezpečenia ich účasti (predvedením z výkonu väzby) bez existencie vyvažovacích faktorov preukazuje porušenie základného práva na výsluch svedkov.

11. Porušenie zásady rovnosti zbraní podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v tom, že prokurátor mohol vypočuť svedkov proti osobe sťažovateľa a týmto výmenou za ich spoluprácu a tvrdenia proti osobe sťažovateľa poskytol rozsiahle výhody. Zároveň

však sťažovateľovi nebolo umožnené vykonať výsluch jediného vo všetkých štyroch bodoch obžaloby priameho svedka [REDACTED] k jeho osobe, ale ani svedka [REDACTED]. Pritom najvyšší súd vo svojej rozhodovacej praxi (napr. sp. zn. 6 Tdo 68/2015) poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej ak vnútroštátne orgány odmietli vypočuť (očítých) svedkov, takéto odmietnutie postavilo sťažovateľov do jasne nevýhodnejšej situácie ako žalobcu, čím bol porušený princíp rovnosti zbraní. K porušeniu princípu rovnosti zbraní došlo aj v dôsledku umožnenia svedkovi [REDACTED] v rozpore s Trestným poriadkom pri jeho výsluchu na hlavnom pojednávaní neodpovedať na otázky obhajoby smerujúce k odstráneniu rozporov a skúmaniu vierohodnosti svedka, ďalej odmietnutím návrhu obhajcu sťažovateľa na odstraňovanie rozporov vo výpovedi svedka [REDACTED] (čím podľa dovolacieho uznesenia najvyššieho súdu došlo k určitému zásahu do práv sťažovateľa), potom nezohľadnením listinných dôkazov predložených obhajcom v odvolacom konaní (predovšetkým dohody o vine a treste medzi prokurátorom a svedkom [REDACTED], keďže k dohode mal prístup len prokurátor a obhajobe ju nesprístupnil, pričom podľa dovolacieho uznesenia nie je možné preskúmať, či akokoľvek hodnotiť rozhodnutia vydané v inom trestnom konaní), tiež nezohľadnením listu vlastníctva č. [REDACTED] deklarujúceho výkon exekúcie na nehnuteľnosť svedka [REDACTED] podliehajúcu zaisteniu majetku prokurátorom, čo naznačuje možnosť snahy spolupracujúceho svedka [REDACTED] vyhnúť sa výkonu trestu prepadnutia majetku, a teda jeho zisťnú motiváciu, a napokon založením meritórneho rozhodnutia na dôkaze, ktorý na hlavnom pojednávaní a ani na verejnom zasadnutí o odvolaní nebol vykonaný (konfrontácia sťažovateľa so svedkom [REDACTED] realizovaná v prípravnom konaní, nie však pred súdom, ktorá bola napriek tomu argumentom v prospech obžaloby). Všetky uvedené porušenia Trestného poriadku postavili sťažovateľa do znevýhodneného postavenia v porovnaní s prokurátorom, pričom v dovolacom konaní nedošlo k zjednaniu nápravy.

12. Porušenie základného práva na obhajobu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v skutočnosti, že hoci písomne navrhol, okrem iného, výsluch svedka [REDACTED] a svedka [REDACTED], nedošlo v odvolacom konaní pred meritórnym rozhodnutím vo veci samej k rozhodnutiu o jeho návrhoch na doplnenie dokazovania, a to aj napriek tomu, že jeho návrh bol dostatočne určitý, zrozumiteľný

a vykonateľný a registroval ho aj prokurátor, ktorý sám navrhoval dôkazné návrhy zamietnuť. Stručný odkaz spočívajúci v konštatovaní, že obžalovaný nemá v konaní právo na to, aby sa súd stotožnil s jeho dôkaznými návrhmi, nie je možné vyložiť ako rozhodnutie o jeho návrhu, z ktorého by jasne a zrozumiteľne vyplývalo, že sa súd návrhom zaoberal, ako aj to, či ho považuje za potrebný alebo nadbytočný a z akých dôvodov dospel k takejto úvahe. Sťažovateľ ešte poznamenal, že listinné dôkazy nebolo možné predložiť špecializovanému súdu, pretože v čase vynesenia jeho rozsudku ešte neexistovali. V dovolacom uznesení sa konštatuje nepochybnosť podania návrhov na výsluch svedka [REDACTED] a svedka [REDACTED], avšak na rozdiel od prvostupňového súdu odvolací súd už nemá povinnosť o dôkaznom návrhu uplatnenom v dovolacom konaní osobitne rozhodnúť, keďže ustanovenie § 298 Trestného poriadku hovorí len o primeranom použití ustanovení o hlavnom pojednávaní v prípade verejného zasadnutia. Iná je však podľa dovolacieho uznesenia situácia, ak sa aj v rámci odvolacieho konania vykonáva dokazovanie (§ 295 ods. 2 Trestného poriadku), čo však neznamená, že je chybou, ak o dôkaznom návrhu formálne rozhodne, teda odmietne dôkaz vykonať s odkazom na ustanovenie § 272 ods. 3 Trestného poriadku. Podľa dovolacieho uznesenia je z hľadiska dodržania práva na obhajobu podstatná tá skutočnosť, že vždy musí byť zrejmé, či sa odvolací súd pred meritórnym rozhodnutím zaoberal každým novo navrhovaným dôkazom, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie v danom smere preskúmateľné. V dovolacom uznesení sa konštatuje, že v odvolacom konaní sa síce formálne (uznesením) neodmietol podaný návrh na doplnenie dokazovania (čo ale v zmysle skôr uvedeného nie je procesným nedostatkom), avšak v odôvodnení rozhodnutia sa s predloženým dôkazným návrhom vysporiadal, t. j. dal odpoveď na to, prečo ho nebolo potrebné vykonať. Nie je teda pravdou tvrdenie sťažovateľa, že by z odôvodnenia odvolacieho rozsudku nebolo zrejmé, či bol ním predložený návrh na doplnenie dokazovania vôbec zaregistrovaný (resp. že by nebolo možné ustáliť žiaden dôvod, pre ktorý by mal byť odmietnutý, a že by tak v dôsledku toho bolo rozhodnutie v danom smere arbitrárne a ústavne neudržateľné). V závere k tejto problematike sa v dovolacom uznesení uvádza, že v odvolacom konaní v rámci odôvodnenia rozsudku bol obhajobou predložený návrh na doplnenie dokazovania presne špecifikovaný, lebo sa tam uvádza, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany na to, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi na vykonanie dokazovania,

hodnotením dôkazov a do práva na spravodlivý proces nemožno subsumovať právo obžalovaného na rozhodnutie v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Podľa názoru sťažovateľa základ sporu medzi ním a najvyšším súdom spočíva v rozdielnom posudzovaní povinnosti súdu v čase pred vyhlásením rozsudku samostatným rozhodnutím (uznesením) rozhodnúť aj o uplatnených procesných návrhoch na doplnenie dokazovania. Dovolacie uznesenie výkladom znenia § 298 Trestného poriadku, odchyľujúc sa od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, uvádza, že odvolací súd (odlišne ako prvostupňový súd) nemusí o návrhu na doplnenie dokazovania sám pred meritórnym rozhodnutím rozhodovať, pretože postačuje, ak z meritórneho rozhodnutia vyplýva, že sa s návrhom na doplnenie dokazovania vysporiadal. Podľa názoru sťažovateľa s ohľadom na právo na obhajobu nie je možné výklad znenia ustanovenia § 298 Trestného poriadku (primerané použitie ustanovení o hlavnom pojednávaní) tak, že odvolací súd nemusí rozhodovať o návrhoch na doplnenie dokazovania pred vyhlásením konečného rozhodnutia. Pojem primeraný nevyhnutne znamená v súlade s účelom zákona, ktorého prioritným cieľom je spravodlivosť konania, súčasťou ktorého je právo na obhajobu, pričom pokiaľ má obvinený právo predniesť návrh na doplnenie dokazovania, tak tomuto právu musí zodpovedať povinnosť súdu (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho) týmto návrhom sa ešte pred rozhodnutím vo veci samej zaoberať a o ňom rozhodnúť. Predsa pokiaľ osoba podávajúca návrh na doplnenie dokazovania v čase pred meritórnym rozhodnutím (tak na prvom stupni, ako aj v odvolacom konaní) nevie, ako sa konajúci súd vysporiadal s jej návrhmi na doplnenie dokazovania, tak ani nemôže v celom rozsahu posúdiť svoju pozíciu a argumentovať vo svoj prospech v rámci prednesu záverečného návrhu (v odvolacom konaní), resp. záverečnej reči (na hlavnom pojednávaní). Samotné odôvodnenie rozhodnutia v odvolacom konaní má pre obvineného ešte dramatickejšie dopady, keďže nie je možné rozhodnutie tohto druhu napadnúť riadnym opravným prostriedkom, v dôsledku čoho pre možnosť argumentovať vo svoj prospech obvinený nevyhnutne potrebuje v odvolacom konaní ešte pred vyhlásením meritórneho rozhodnutia poznať názor súdu na jeho návrhy, teda rozhodnutie o jeho návrhoch.

13. Pri porušení práva na spravodlivý proces a primeranosť trestu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 47 ods. 2 a čl. 49 ods. 3 charty je potrebné

vysporiadať sa predovšetkým s dvoma otázkami. Ide najprv o to, či je porušenie ustanovenia § 38 ods. 2 Trestného zákona pri určovaní výmery a ukladaní trestu dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a vo svojej podstate objektívnym zásahom do práva na spravodlivý proces zahrňujúceho spravodlivé potrestanie a primeraný trest. Ďalej ide o to, či bol trest vymeraný len postupom podľa § 41 ods. 1 a 2 Trestného zákona bez zohľadnenia ustanovenia § 38 ods. 2 a 3 Trestného zákona uložený mimo zákonom ustanovenej sadzby, v dôsledku čoho by bol daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku a v konečnom dôsledku aj porušenie práva na spravodlivý proces a uloženie zákonom ustanoveného a primeraného trestu. Pochybenie najvyššieho súdu, ktorý v odvolacom rozsudku sp. zn. 3 To 14/2015 z 2. marca 2016 nepostupoval podľa kogentného ustanovenia § 38 ods. 2 Trestného zákona a nesplnil obligatórnu povinnosť ustáliť poľahčujúce a pritŕažujúce okolnosti, zvážiť ich pomer a následne upraviť hranice trestnej sadzby, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku a nezohľadnenie tejto skutočnosti v dovolacom uznesení predstavuje porušenie už označených práv. V rozhodovacej praxi súdov sa vyskytujú aplikačné problémy, keďže z Trestného zákona nie je zrejmé, ako treba postupovať pri úpravách trestných sadziieb v prípade, ak sa má trestná sadzba súčasne upraviť podľa § 38 a podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona. Trestný zákon presne nešpecifikuje, ktorá úprava trestnej sadzby sa vykoná ako prvá, ak do úvahy prichádzajú súčasne obe úpravy. Pritom posúdenie tejto otázky má zásadný význam, lebo v prípade, ak sa ako prvé vykoná zvýšenie hornej hranice trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona a následne jej zníženie podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona, je tento postup pre obvineného priaznivejší, než keď sa ako prvé vykoná zníženie hornej hranice trestnej sadzby podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona a následne jej zvýšenie podľa § 41 Trestného zákona. Konkrétne v prípade sťažovateľa sa rozdielnosť v oboch postupoch pri určení rozsahu zákonom ustanovenej trestnej sadzby prejaví tak, že v prvom prípade (najprv aplikácia § 41 ods. 2 a potom § 38 ods. 3 Trestného zákona) predstavuje konečné ustanovenie trestnej sadzby 15 – 21,8 rokov (260 mesiacov) a v druhom prípade (najprv aplikácia § 38 ods. 3 a potom § 41 ods. 2 Trestného zákona) predstavuje konečné ustanovenie trestnej sadzby 15 – 24 rokov, 5 mesiacov a 10 dní. V Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2009 bolo pod por. č. 32 zverejnené uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 To 1/2009

z 8. apríla 2009 s právnou vetou: „*Ak pri rozhodovaní o treste majú byť použité ustanovenie o úprave trestnej sadzby uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona z dôvodu uvedeného v § 38 ods. 3, ods. 4, ods. 5, ods. 6 Trestného zákona, § 39 ods. 4 Trestného zákona a § 41 ods. 2 Trestného zákona, konkrétne rozpätie trestnej sadzby sa určí tak, že najprv sa urobí úprava trestnej sadzby podľa príslušných ustanovení § 38 Trestného zákona. Následne sa vykoná úprava takto stanovenej trestnej sadzby podľa režimu § 41 ods. 2 Trestného zákona a napokon sa určí konkrétne rozpätie trestnej sadzby podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona. Pod pojmom zákonom stanovená trestná sadzba sa rozumie sadzba trestu odňatia slobody uvedená v osobitnej časti Trestného zákona po jej úprave podľa ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona; to neplatí, pokiaľ ide o zločin, ktorý sa považuje za obzvlášť závažný v zmysle § 11 ods. 3 Trestného zákona.*“ Z poslednej vety zverejneného výroku vyplýva aj to, že zákonom ustanovenou trestnou sadzbou je možné rozumieť len sadzbu trestu odňatia slobody po jej úprave podľa ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona, teda aj podľa § 38 Trestného zákona. Na tomto základe je možné vyvodiť záver, že pokiaľ zo strany súdu nedošlo k takej úprave trestnej sadzby, ktorá rešpektuje všetky kogentné ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona, upravujúce znižovania alebo zvyšovanie jej hraníc, nie je určená zákonná trestná sadzba, v dôsledku čoho nie je možné ani uložený trest považovať za trest uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby, in concreto bez zákonnej sadzby nemôže byť trest uložený v zákonnej sadzbe. V citovanom rozhodnutí sa vychádza zo základného argumentu, že „... zákonodarca v ustanovení § 38 Tr. zák. použil nepresný pojem «zákonom ustanovená trestná sadzba», avšak vzhľadom na priamy odkaz v odseku 8 na osobitnú časť Trestného zákona možno urobiť výklad, že v § 38 ods. 3, 4, 5, 6, 8 Tr. zák. sa má na mysli sadzba uvedená v osobitnej časti Trestného zákona...“. Rozdiel v pojmoch „zákonom ustanovená trestná sadzba“ a „sadzba uvedená v osobitnej časti zákona“ spočíva v tom, že prvý pojem („zákonom ustanovená“) je širší a zahŕňa úpravu trestnej sadzby uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona podľa ustanovení jeho všeobecnej časti. Podľa názoru sťažovateľa výklad zákona zo strany súdu, ktorým sa spochybňuje racionalita Národnej rady Slovenskej republiky ako orgánu zákonodarnej moci a pri ktorom sa zákonné pojmy nevykladajú podľa ich obsahu, účelu a zmyslu úpravy, ale sa nahrádzajú inými slovami s odlišným významom, nie je prípustný. Pokiaľ zákonodarca použil pojem „zákonom ustanovená sadzba“, tak tento pojem nie je pre účely výkladu možné nahradiť

pojmom „sadzba podľa osobitnej časti“ s predpokladom omylu zákonodarcu (konštatovanie omylu zákonodarcu vyplýva z použitej formulácie „možno urobiť výklad, že v § 38 sa má na myslí...“), keďže racionalita, teda neomylnosť zákonodarcu sa predpokladá.

14. Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tdo V 12/2016 zo dňa 14.12.2017 ako aj jemu prechádzajúcim konaním, ktorým bolo podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie [REDAKOVANÉ] zamietnuté bolo porušené základné právo [REDAKOVANÉ] na výsluch svedkov čl. 46 ods. 1, 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1, 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tdo V 12/2016 zo dňa 14.12.2017 ako aj jemu prechádzajúcim konaním, ktorým bolo podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie [REDAKOVANÉ] zamietnuté bola porušená zásada rovnosti zbraní podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tdo V 12/2016 zo dňa 14.12.2017 ako aj jemu prechádzajúcim konaním, ktorým bolo podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie [REDAKOVANÉ] zamietnuté bolo porušené základné právo Juraja [REDAKOVANÉ] na obhajobu čl. 46 ods. 1, 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tdo V 12/2016 zo dňa 14.12.2017 ako aj jemu prechádzajúcim konaním, ktorým bolo podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie [REDAKOVANÉ] zamietnuté bolo porušené základné právo [REDAKOVANÉ] na spravodlivý proces a primeranosť trestu podľa čl. 46 ods. 1, 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 47 ods. 2; 49 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie.

Podľa § 56 ods. 2, 3 písm. b) zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov zrušuje Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tdo V 12/2016 zo dňa 14.12.2017 a vec vracia na ďalšie konanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.“

II.

15. Z dovolacieho uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo V 12/2016 zo 14. decembra 2017 doručeného obhajcovi sťažovateľa podľa dátumovej pečiatky 19. februára 2018 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti odvolaciemu rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 14/2015 z 2. marca 2016.

16. Podľa konštatovania najvyššieho súdu sťažovateľ v podanom dovolaní namieta najprv, že v rámci odvolania predložil návrh na výsluch svedka [REDACTED] a svedka [REDACTED] (prvý z menovaných mal byť pritom podľa obžaloby jediným zadávateľom úloh a pokynov, a teda môže poskytnúť priame svedecké tvrdenia k rozhodujúcim skutkovým otázkam), ktorými sa odvolacie konanie vôbec nezaoberalo, keď v odôvodnení odvolacieho rozsudku absentujú akékoľvek právne úvahy, na podklade ktorých by bolo možné posúdiť dôvody vedúce k nevykonaniu predmetných výsluchov. V dôsledku tejto arbitrárnosti (ako i samotným nevykonaním uvedených dôkazov) došlo podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a tiež jeho práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 dohovoru.

17. Podľa názoru najvyššieho súdu z obsahu spisu vyplýva, že sťažovateľ v rámci podaného odvolania skutočne výsluch spomínaných svedkov navrhol. Je pritom nepochybné, že súčasťou práva na obhajobu je i právo navrhovať dôkazy slúžiace na podporu obhajoby. V súlade s ustálenou súdnou praxou ale platí, že ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 208 a § 274 ods. 1 Trestného poriadku). Nie je však možné úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle uvedeného dovolacieho dôvodu nemožno totiž považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu

činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. K uvedenému je potrebné (aj vzhľadom na obsah podaného dovolania) dodať, že pokiaľ ide o odvolací súd, tento (na rozdiel od prvostupňového súdu) už nemusí o dôkaznom návrhu uplatnenom (až) v odvolacom konaní osobitne rozhodnúť (ustanovenie § 298 Trestného poriadku hovorí len o primeranom použití ustanovení o hlavnom pojednávaní v prípade verejného zasadnutia). Iná je však situácia, ak sa aj v rámci odvolacieho konania vykonáva dokazovanie (pozri § 295 ods. 2 Trestného poriadku), čo však neznamená, že je chybou, ak o ňom, naopak, formálne rozhodne, teda odmietne vykonať dôkaz s odkazom na § 272 ods. 3 Trestného poriadku. Podstatná je (v prípade ktoréhokoľvek z uvedených procesných postupov) z hľadiska dodržania práva na obhajobu tá skutočnosť, že vždy musí byť zrejmé, že odvolací súd (pred meritórnym rozhodnutím veci) sa zaoberal každým novo navrhovaným dôkazom, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie v danom smere preskúmateľné. V tomto prípade treba konštatovať, že v odvolacom konaní síce formálne (uznesením) nebol podaný návrh na doplnenie dokazovania zamietnutý (čo ale v zmysle skôr uvedeného nie je procesným nedostatkom), avšak v odôvodnení rozhodnutia došlo k vysporiadaniu sa s predloženým dôkazným návrhom, teda bola daná odpoveď na to, prečo navrhnuté dôkazy nebolo potrebné vykonať. Nie je teda pravdou tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého z odôvodnenia odvolacieho rozsudku nebolo zrejmé, či bol predložený návrh na doplnenie dokazovania vôbec zaregistrovaný (resp. že by nebolo možné ustáliť žiaden dôvod, pre ktorý by mal byť odmietnutý), a že by tak v dôsledku uvedeného bolo odvolacie rozhodnutie v danom smere arbitrárne, a tým ústavne neudržateľné. Naopak, v odvolacom rozsudku je presne špecifikovaný obhajobou predložený návrh na doplnenie dokazovania výsluchom svedka [REDACTED] a svedka [REDACTED] a doslova je k tomu uvedené, že „do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi na vykonanie dokazovania a hodnotením dôkazov...“. Tiež na iných miestach odvolacieho rozsudku sa opakovane zdôrazňuje, že nie sú žiadne pochybnosti, čo sa týka

skutkových zistení špecializovaného súdu, s ktorými sa treba stotožniť, pokiaľ ide o rozsah vykonaného dokazovania. Vykonané dokazovanie treba považovať za dostatočné a vykonanie ďalších dôkazov za nadbytočné.

18. Sťažovateľ ďalej v podanom dovolaní uviedol, že v rámci odvolacieho konania predložil jeho obhajca nové argumenty v podobe listinných dôkazov, ktoré mali podstatný význam pre celkové hodnotenie vierohodnosti výpovede svedka [REDACTED] a svedka [REDACTED], avšak v odvolacom konaní sa súd s touto argumentáciou a ani dôkaznými návrhmi nezaoberal. Svedok [REDACTED] na hlavnom pojednávaní konanom 13. augusta 2015 zmenil zásadným spôsobom svoje výpovede z prípravného konania (čo nevedel vysvetliť), pričom práve v odvolacom konaní predložená dohoda o vine a treste medzi ním a prokurátorom z 22. februára 2016 v inej trestnej veci podporuje tvrdenie obhajoby o účelovej zmene jeho výpovede. Sťažovateľ k tomu zdôraznil, že samotné postavenie obžaloby na jedinom druhu dôkazu, a to na rozporuplných nepriamych výpovediach svedkov „kajúčnikov“ bez verifikácie iným priamym či nepriamym dôkazom, je neprípustné (s poukazom na príslušnú judikatúru).

19. V súvislosti s touto dovolacou námietkou treba v prvom rade odkázať na už skôr uvedenú argumentáciu týkajúcu sa údajného nevysporiadania sa s návrhmi obhajoby na doplnenie dokazovania predloženými počas odvolacieho konania, keď k tomu treba navyše poukázať na odôvodnenie odvolacieho rozsudku, podľa ktorého vierohodnosť výpovedí svedka [REDACTED] a svedka [REDACTED] nebola nijako spochybnená a tieto výpovede treba považovať za presvedčivé dôkazy. Ak ide potom o spochybňovanú vierohodnosť konkrétnych svedeckých výpovedí (práve v tom tkvie podstata dovolacej výhrady), treba predovšetkým zdôrazniť, že otázka (ne)vierohodnosti svedeckých výpovedí je otázkou skutkového charakteru (hodnotenia dôkazov), a teda z hľadiska tejto svojej povahy i otázkou, ktorá je vylúčená z prieskumu v rámci prebiehajúceho dovolacieho konania. Aj poukaz sťažovateľa na zmenu výpovede svedka, údajné dôvody takejto zmeny, či prípadné nedostatočné (nesprávne) vysporiadanie sa súdov s takouto zmenou je z pohľadu dovolacieho konania irelevantný, pretože tu opäť ide len o otázku skutkovú (hodnotenia dôkazov), zaobranie sa ktorou by bolo v priamom rozpore s ustanovením §

371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vyjadrujúcou zásadu, že účelom dovolacieho konania (v prípade dovolania podaného stranou) je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zisteného skutku. Skutkové závery, ku ktorým dospeli súdy nižšieho stupňa, sú pre dovolací súd záväzné. Aj napriek už uvedenému je žiaduce v kontexte tvrdení sťažovateľa upozorniť na rozhodovaciu činnosť najvyššieho súdu, ktorý sa už viackrát podrobne vyjadroval k otázke hodnotenia výpovedí spolupracujúcich svedkov (zvyčajne označovaných ako „kajúcnici“). Výpovede osôb, ktoré sa samy podieľali na prejednávanej trestnej činnosti, nemožno a priori vylúčiť z okruhu dôkazov ako nevierohodné len s odkazom na to, že proti týmto osobám boli použité osobitné trestno-procesné, resp. hmotnoprávne inštitúty. Takéto výpovede sú zákonným dôkazom (získaný legálny „benefit“ výpovede procesne nediskriminuje) a ako také podliehajú následne rovnakému voľnému hodnoteniu dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku ako každý iný dôkaz. Z hľadiska dovolacieho konania nie je teda rozhodujúce, ako súdy spochybňované výpovede svedkov hodnotili, keďže hodnotiace úsudky prvostupňového, resp. odvolacieho súdu, pokiaľ ide o jednotlivé dôkazy, nie sú a nemôžu byť spôsobilým predmetom dovolacieho prieskumu na podklade dovolania podaného obvineným. Napokon, pokiaľ sťažovateľ upozorňuje na nezákonnosť, nespravodlivosť či neprimeranosť dohody o vine a treste medzi svedkom [REDAKOVANÉ] a prokurátorom z 22. februára 2016, treba uviesť iba toľko, že nie je možné preskúmať (či akokoľvek hodnotiť) rozhodnutia vydané v inom trestnom konaní.

20. Sťažovateľ v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku namietal spôsob vykonania výsluchu svedka [REDAKOVANÉ] a svedka [REDAKOVANÉ], ako aj založenie výroku o vine na konfrontácii so svedkom [REDAKOVANÉ], ktorá nebola v súdnom konaní vôbec realizovaná. Konkrétne sa sťažovateľ nestotožnil s postupom špecializovaného súdu (a následnou argumentáciou v odvolacom rozsudku), ktorý na hlavnom pojednávaní 13. júla 2015 na návrh jeho obhajcu neumožnil podľa § 264 ods. 1 Trestného poriadku odstraňovať rozpory vo výpovediach svedka [REDAKOVANÉ] s tým odôvodnením, že výpovede svedkov vykonané v čase po začatí trestného konania, ale ešte pred vznesením obvinenia, nie sú procesne spôsobilé ako dôkaz a nie je možné ich obsah podľa § 264 ods. 1 Trestného poriadku čítať pre účely odstránenia rozporov, čo je v rozpore

s ustálenou súdnou praxou, ako i Trestným poriadkom a znamená zásah do práva sťažovateľa na obhajobu (keď navyše ani žiadosti jeho obhajcu z 11. augusta 2015 o uvedenie dôvodu odmietnutia postupu podľa § 264 ods. 1 Trestného poriadku v texte zápisnice o hlavnom pojednávaní nebolo vyhovené). Ďalej sťažovateľ namietal v súvislosti s výsluchom svedka [REDACTED] na hlavnom pojednávaní 13. augusta 2015, že špecializovaný súd sa po procesnom návrhu podľa § 264 ods. 1 Trestného poriadku uspokojil s vyjadrením menovaného, že nevie vysvetliť vzniknuté rozpory (bez toho, aby žiadal ich vysvetlenie), s predmetnými rozpormi ako i dôvodmi ich vzniku sa následne vôbec nezaoberal (rovnako ako odvolací rozsudok) a predseda senátu špecializovaného súdu okrem uvedeného tiež umožnil svedkovi [REDACTED] neodpovedať na otázku obhajoby týkajúcu sa trestných stíhaní vedených voči nemu a toho, či spolupracuje s orgánmi činnými v trestnom konaní, hoci tieto okolnosti mali význam pre hodnotenie vierohodnosti svedka [REDACTED]. Napokon sťažovateľ vytýkal, že v odôvodnení odvolacieho rozsudku sa argumentuje pri uznaní jeho viny zo skutku v bode 3 konfrontáciou svedka [REDACTED] s ním, ktorá síce bola vykonaná v prípravnom konaní, ale nebola vykonaná v rámci hlavného pojednávania, čo je nezlučiteľné s právom na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Najvyšší súd v úvode k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku vo všeobecnosti uvádza, že tento dovolací dôvod možno úspešne uplatniť aj v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, keď zistené porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. K porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, zákonnosť vykonania ktorého sa spochybňuje. Pokiaľ sa v odvolacom rozsudku argumentuje okrem iného tiež konfrontáciou medzi sťažovateľom a svedkom [REDACTED] vykonanou v prípravnom, avšak už nie v súdnom konaní, tak tu treba dať

sťažovateľovi za pravdu, samozrejme, v tom, že v súlade s § 278 ods. 2 Trestného poriadku sa smie súd pri svojom rozhodnutí opierať len o dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní, čo v danom prípade znamená, že pokiaľ sa malo v odvolacom konaní odkázať na určitú skutočnosť vyplývajúcu z predmetnej konfrontácie, mala byť relevantná časť z príslušnej zápisnice prečítaná, avšak [a to je podstatné z hľadiska nenaplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku] uvedené pochybenie (porušenie zákona) nedosahuje už popísanú požadovanú intenzitu. Čo sa týka zvyšných dovolacích výhrad, tieto nie sú (ani potenciálne) subsumovateľné pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a preto obe spomínané svedecké výpovede sú zákonnými, a teda i použiteľnými dôkazmi. In concreto v súvislosti s výsluchom svedka [REDAKOVANÉ] predostiera sťažovateľ z veľkej časti námietky skutkového charakteru (nedostatky v dokazovaní, resp. v hodnotení dôkazov v dôsledku nevysporiadania sa so vzniknutými rozpormi, ako ani s dôvodmi ich vzniku). Vo zvyšnej časti týkajúcej sa umožnenia svedkovi [REDAKOVANÉ] neodpovedať na otázky obhajoby majúce význam z hľadiska posúdenia jeho hodnovernosti, ako i nesprávneho odmietnutia návrhu obhajoby na postup podľa § 264 ods. 1 Trestného poriadku (toto ustanovenie je fakultatívnej povahy) pri výsluchu svedka [REDAKOVANÉ], možno prisvedčiť, že došlo k určitému zásahu do práv sťažovateľa, nie však v intenzite požadovanej na konštatovanie naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Pod zásadným porušením práva na obhajobu treba totiž rozumieť stav, ak došlo v trestnom konaní k pochybeniu, ktoré malo, resp. mohlo mať vplyv na konečný výsledok konania, čo však nie je posudzovaný prípad.

22. Napokon sťažovateľ v dovolaní namieta, že v jeho prípade došlo k uloženiu trestu mimo zákonom ustanovenú trestnú sadzbu, pričom rozsudok bol založený na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia [§ 371 ods. 1 písm. h) a i) Trestného poriadku], čo odôvodňuje tým, že v odvolacom konaní po zrušení výroku o treste rozsudku špecializovaného súdu v rozpore so znením § 168 ods. 1 Trestného poriadku sa neuviedlo, aké právne úvahy viedli k novému výroku o treste, prečo bol sťažovateľovi uložený trest 24 rokov a prečo sa vôbec nezaoberalo poľahčujúcimi a priťažujúcimi okolnosťami (resp. ich vzájomným pomerom), hoci v prípade prevažujúceho pomeru poľahčujúcich okolností by sa

znížila horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu, v dôsledku čoho by nebolo možné uložiť trest odňatia slobody vo výmere 24 rokov.

23. Podľa názoru najvyššieho súdu je potrebné najprv uviesť, že vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) a h) Trestného poriadku je taký, že kým prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom, zatiaľ druhý je špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa na výrok o treste. Pritom platí, že pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Toto ustanovenie upravuje vo vzťahu k výroku o treste dva dovolacie dôvody, a to prípad, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, a tiež prípad, ak bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa. Sťažovateľovi bol v odvolacom konaní uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 24 rokov za obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami. Podľa § 295 ods. 5 Trestného zákona možno uložiť trest odňatia slobody na 15 až 20 rokov. Ak by aj bol vzájomný pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností v prospech poľahčujúcich okolností (ako to uvádza sťažovateľ v dovolaní a čo je aj pre neho priaznivejšie), došlo by podľa § 38 ods. 3 a 8 Trestného zákona k zníženiu hornej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu, a preto nová trestná sadzba by bola 15 rokov až 18 rokov a 4 mesiace. Následne by však bolo potrebné upraviť (na čo už sťažovateľ nemyslel) danú sadzbu podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona (teda zvýšiť hornú hranicu trestnej sadzby odňatia slobody o jednu tretinu), a tak by konečná sadzba bola 15 rokov až 24 rokov, 5 mesiacov a 10 dní, čo znamená, že uložený úhrnný trest vo výmere 24 rokov je v rámci takto ustanovenej (upravenej) trestnej sadzby.

III.

24. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

25. Podľa § 246 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak nie je ďalej ustanovené inak, použije sa tento zákon aj na konania začaté do 28. februára 2019.

26. Podľa § 246 ods. 2 zákona o ústavnom súde právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

27. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

28. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

29. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

30. Pri rozhodovaní orgánov verejnej moci (t. j. aj súdov) o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ako aj o vine a treste za spáchané trestné činy v konkrétnom právom upravenom procese je nevyhnutné akcentovať princípy demokratického právneho štátu formujúce každé takéto konanie. Tieto princípy nachádzame v ústave v čl. 46 a nasl. ústavy (právo na súdnu a inú právnu ochranu), ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na spravodlivý proces).

31. Podľa stálej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (porov. I. ÚS 290/08, II. ÚS 88/01, II. ÚS 145/08, III. ÚS 259/2010, IV. ÚS 159/07). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

32. Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t. j. v zmysle procesnoprávných predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v nimi rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, patria k základným znakom ústavne aprobovaného postupu súdu a sú ochranou účastníkov konania pred svojvôľou súdu. V trestnom procese a rozhodovaní súdu o vine a treste to znamená, že súd musí riadne posúdiť, najmä či sa skutok stal, či tento skutok má všetky znaky niektorého trestného činu a aká je jeho právna kvalifikácia, či tento skutok spáchal obžalovaný, či je obžalovaný za tento skutok trestne zodpovedný, či trestnosť skutku nezanikla, či má byť uložený trest a aký. Tieto závery musia byť súdom riadne odôvodnené na základe vykonaného dokazovania (§ 119 a § 168 ods. 1 Trestného poriadku).

33. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho

rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť, bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejmé, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov [pozri napr. Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č. 50943/99, rozhodnutie ESLP z 3. 5. 2001, bod 2].

34. Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.

35. Na tomto mieste je však potrebné pripomenúť tri zásady, ktorých sa ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre dlhodobo pridrižiava:

a) Ústavný súd, ktorého úlohou je v zmysle čl. 124 ústavy ochrana ústavnosti, nie je alternatívnou a ani ďalšou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (podobne už II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). V dôsledku toho sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi (vrátane ich procesného postupu) s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť preto predmetom kontroly zo strany ústavného súdu zásadne len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07);

b) Ústavný súd rešpektuje koncepciu opravných prostriedkov, tak ako si ju nastaví najvyšší súd, ak je to v medziach ústavy (porov. II. ÚS 398/08). Rovnako ústavný súd rešpektuje výklad a aplikáciu ustanovení Trestného poriadku upravujúcich dovolacie dôvody tak, ako si ich nastaví najvyšší súd. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže samo osebe a bez ďalšieho viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02);

c) Nepatrí ústavnému súdu nahrádzať právne názory najvyššieho súdu a, pokiaľ závery najvyššieho súdu v otázke prípustnosti dovolania vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu zasahovať.

36. Posudzujúc procesný postup najvyššieho súdu v konaní o dovolaní sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd vo veci sťažovateľovho dovolania konal zákonom predpísaným procesným postupom (podľa Trestného poriadku). Postup najvyššieho súdu plne korešpondoval so zákonnými požiadavkami kladenými na postup dovolacieho súdu a požiadavkami kladenými ústavou a dohovorom na procesný postup dovolacieho súdu.

37. Z formálneho hľadiska nemožno napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu pre účely posudzovania dodržania dikcie označených ústavných práv sťažovateľa nič vytknúť. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu spĺňa požiadavky vyplývajúce z príslušnej zákonnej reglementácie formálnej kvality rozhodnutia dovolacieho súdu tejto procesnej formy.

38. Čo sa týka právnych záverov, a teda aj interpretácie a aplikácie ustanovení Trestného zákona a Trestného poriadku dovolacím súdom a aj odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd uzatvára, že pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil v právnych záveroch napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

39. Najvyšší súd nijako nevybočil z medzí určených ústavou a dohovorom. Ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil právne a skutkové zistenia a svoj právny názor, aplikoval a interpretoval príslušné právne normy Trestného zákona a Trestného poriadku v súlade s ich znením, obsahom i duchom.

40. Najvyšší súd zároveň odpovedal na ťažiskové otázky dôležité pre spravodlivé rozhodnutie vecí (t. j. pre posúdenie prípustnosti dovolania). V napadnutom uznesení najvyšší súd na výhrady sťažovateľa reagoval a svoju argumentáciu pri odôvodňovaní záveru o neprípustnosti dovolania založil na konkrétnych, pre spravodlivé rozhodnutie vecí potrebných premisách a relevantných dokázaných skutočnostiach.

41. Najvyšší súd najmä jasne uviedol, že v odvolacom rozsudku je presne špecifikovaný obhajobou predložený návrh na doplnenie dokazovania výsluchom svedka [REDACTED] a svedka [REDACTED] a doslova je k tomu uvedené, že „do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi na vykonanie dokazovania a hodnotením dôkazov...“. Podľa najvyššieho súdu tiež na iných miestach odvolacieho rozsudku sa opakovane zdôrazňuje, že nie sú žiadne pochybnosti, čo sa týka skutkových zistení špecializovaného súdu, s ktorými sa treba stotožniť, pokiaľ ide o rozsah vykonaného dokazovania. Vykonané dokazovanie treba považovať za dostatočné a vykonanie ďalších dôkazov za nadbytočné. Najvyšší súd zároveň presvedčivo odpovedal na ďalšie námietky sťažovateľa, že treba poukázať na odôvodnenie odvolacieho rozsudku, podľa ktorého vierohodnosť výpovedí svedka [REDACTED] a svedka [REDACTED] nebola nijako spochybnená a tieto výpovede treba považovať za presvedčivé dôkazy.

42. Ústavný súd sa rovnako stotožňuje so záverom najvyššieho súdu, že ak ide o spochybňovanú vierohodnosť konkrétnych svedeckých výpovedí (práve v tom tkvie podstata dovolacej výhrady), treba predovšetkým zdôrazniť, že otázka (ne)vierohodnosti svedeckých výpovedí je otázkou skutkového charakteru (hodnotenia dôkazov), a teda z hľadiska tejto svojej povahy i otázkou, ktorá je vylúčená z prieskumu v rámci prebiehajúceho dovolacieho konania. Najvyšší súd ani týmto záverom nijak nezasiahol do ústavných princípov spravodlivého súdneho konania, ani do iných sťažovateľom označených ústavných práv.

43. Postup a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sú v tomto smere ústavne konformné, nie sú svojvoľné (arbitrárne) alebo ústavne neudržateľné pre zjavné pochybenia

alebo omyly v posudzovaní obsahu aplikovanej právnej úpravy. Právne závery najvyššieho súdu sú jasné, vzhľadom na dokázaný skutkový a právny stav udržateľné a odôvodnené.

44. Akcentujúc dosiaľ predostreté závery, k námietkam sťažovateľa ústavný súd uzatvára, že ani po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by nevidel žiaden priestor na vyslovenie porušenia označených ústavných práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2019